

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Dumitru Mardari,
Maria Ghervas,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2018, în privința inculpaților

Vlasiuc Veaceslav XXXXXX;

Calaicidi Eugeniu XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 27.04.2017 – 22.11.2017,
instanța de apel: 09.01.2018 – 21.02.2018,
instanța de recurs: 12.04.2019 – 28.05.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 22 noiembrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Vlasiuc Veaceslav a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ce constituie 40.000 lei.

Calaicidi Eugeniu a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ce constituie 40.000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 19 februarie 2017, orele 03.00, inculpatul Vlasiuc V., aflându-se lângă localul amplasat în str. Dosoftei 89, mun. Chișinău, fiind în înțelegere prealabilă și în comun acord cu o persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă într-o procedură separată și Calaicidi E., urmărind scopul comiterii unui act de huliganism, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestor urmări, încălcând grosolan ordinea publică însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc prin obrăznicie deosebită, fără nici un motiv a inițiat conflict cu Borceanu S., adresându-se acestuia cu cuvinte necenzurate, după ce intenționat i-a aplicat mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i părții vătămate dureri fizice și leziuni corporale.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 607/D din 15.03.2017, la Borceanu S. s-au constatat fracturi multiple ale gleznei piciorului stâng, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice indirecte condiționate extensiei și torsionii cauzate poziționării incorecte a piciorului pe suprafața de suport, posibil în perioada de timp indicată și diverse circumstanțe inclusiv și cele prezentate. Aceste leziuni au condiționat dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare medie.

Instanța a reținut că inculpații au recunoscut integral vina și fapta incriminată prin rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată.

Dat fiind că probele administrate au dovedit vinovăția inculpaților, acțiunile acestora urmează a fi încadrate în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de mai multe persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpații au săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, au recunoscut vinovăția integral și s-au căit sincer, au solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, anterior nu au fost condamnați, nu sunt angajați în câmpul muncii, nu sunt căsătoriți, se caracterizează satisfăcător, concluzionând că restabilirea echității sociale, corectarea inculpaților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lor, cât și a altor persoane, este posibilă cu aplicarea pedepsei cu amendă, în condițiile beneficierii de reducere a pedepsei cu o pătrime din limitele sancțiunii articolului incriminat, în corespundere cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța a conchis că este neîntemeiată cererea inculpatului Calaicidi E. privind încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea cu partea vătămată, deoarece infracțiunea săvârșită nu cade sub incidența prevederilor art. 109 Cod penal.

Deoarece inculpații au săvârșit o infracțiune contra securității și ordinii publice, având un caracter special, este neîntemeiată și solicitarea apărării privind

aplicarea art. 55 Cod penal în privința inculpatului Vlasiuc V., cu liberarea de răspundere penală.

Or, în împrejurările stabilite, numai pedeapsa penală poate atinge scopul de corectare a inculpaților și prevenire de săvârșirea de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane.

3. Avocatul Daniel Șontea a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în privința inculpatului Calaicidi E., cu tragerea lui la răspundere contravențională, stabilindu-i o pedeapsă cu amendă în mărime de 500 unități convenționale.

Apelantul a indicat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele atenuante constatate și lipsa circumstanțelor agravante, de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75 Cod penal, că inculpatul nu are antecedente penale, a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, este student și face catedra militară, se caracterizează pozitiv, este unicul copil în familie, participă la acțiuni de voluntariat, a reparat integral prejudiciul cauzat părții vătămate, cu care s-a împăcat, pedeapsa penală aplicată urmând să-i creeze impedimente la crearea unui viitor asigurat.

Mai mult, din acțiunile inculpatului manifestate prin recunoașterea faptei, regretul față de săvârșirea faptei, colaborarea cu organele de urmărire penală și contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, cât și din comportamentul liniștit al acestuia, se deduce lipsa pericolului din partea lui.

Deci, infracțiunea comisă este de o gravitate redusă, iar răspunderea penală urmează a fi înlocuită cu răspunderea contravențională.

3.1. Avocata Natalia Lepilov și inculpatul Vlasiuc V., la fel, au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în privința ultimului, cu tragerea la răspundere contravențională.

Apelanții au invocat că au depus în instanța de fond cererea privind aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, cu liberarea de pedeapsă penală și tragerea la răspundere contravențională din motiv că inculpatul a recunoscut vina, s-a împăcat din proprie inițiativă cu partea vătămată, care a confirmat că nu are pretenții față de acesta, nu are antecedente penale, iar cele întâmplătoare au servit pentru el o lecție importantă, circumstanțe care confirmă că corectarea lui este posibilă fără atragerea la răspundere penală.

Instanța de fond a respins argumentele invocate, constatând că aplicarea art. 55 Cod penal este imposibilă din cauză că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută la Capitolul XIII al Codului penal – infracțiuni contra securității și ordinii publice, având un caracter special.

Însă, instanța de fond neîntemeiat a reținut *caracterul special* al componentei de huliganism, având toate temeiurile și premisele legale de a aplica în privința inculpatului prevederile art. 55 Cod penal, cu liberarea de răspundere penală și tragere la răspunderea contravențională.

Totodată, aplicarea pedepsei cu amendă în mărime de 40.000 lei este impunătoare și va avea un efect negativ asupra vieții inculpatului, condiționând imposibilitate de aduna bani pentru studii și întreținere.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2018, ambele apeluri au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal intentat în privința lui Vlasiuc Veaceslav și Calaicidi Eugeniu pe art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost încetat, conform art. 55 Cod penal, cu liberarea de răspundere penală și atragerea la răspundere contravențională, cu aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, pentru fiecare.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond, la stabilirea pedepsei inculpaților nu a ținut cont de cumulul circumstanțelor atenuante, și anume căința sinceră, vârsta inculpaților, conștientizarea în instanță a impactului faptei comise, comiterea unei infracțiuni mai puțin grave pentru prima dată, precum și lipsa circumstanțelor agravante.

Conform art. 55 alin. (1) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii, persoana care a comis pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art. 181¹, 256, 303, 314, 326 alin. (1) și (11), 327 alin. (1), 328 alin. (1), 332 alin. (1), 333 alin. (1), 334 alin. (1) și (2), 335 alin. (1) și 335¹ alin. (1), poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

Deci, este nefondată poziția instanței de fond că art. 55 Cod penal în cazul dat este inaplicabil deoarece inculpații au săvârșit o infracțiune prevăzută de Capitolul XIII a Codului Penal - infracțiuni contra securității și a ordinii publice având un caracter special or, în art. 55 alin. (1) Cod penal sunt expuse în mod expres componentele de infracțiuni care constituie excepția de liberare de răspundere penală.

Legea penală reglementează instituția liberării de răspundere penală, cu tragerea la răspundere contravențională a făptuitorului în cazul în care sunt întrunite cumulativ următoarele condiții prevăzute la art. 55 Cod penal, și anume: 1. persoana să fi săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă; 2. recunoașterea vinovăției; 3. repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune; 4. să se constate că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

Or, au fost întrunite cumulativ toate condițiile prevăzute de art. 55 Cod penal în baza cărora poate fi justificată legalitatea adoptării unei sentințe de încetare a procesului penal în privința inculpaților și tragerea lor la răspundere contravențională, fiind stabilit că inculpaților Vlasiuc V. și Calaicidi E. le-a fost incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, care în conformitate cu prevederile art. 16 Cod penal, este o infracțiune mai puțin gravă, potrivit revendicării, inculpații anterior nu au fost atrași la răspundere penală, astfel, fiind la prima abatere infracțională - 1. persoana să fi săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.

Totodată, inculpații în instanța de fond au recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate și, prin cererile formulate, au solicitat judecarea cauzei penale

în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, dat fiind că recunosc săvârșirea faptelor imputate și recunosc probele administrate la faza de urmărire penală. - 2. recunoașterea vinovăției.

La fel, în instanța de apel partea vătămată a confirmat că nu are careva pretenții față de inculpați - 3. repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Astfel, în timp ce primele trei condiții ce țin de liberarea de răspundere penală au o conotație obiectivă, care urmează a fi susținute prin probele administrate la faza de urmărire penală sau la faza judecării cauzei penale în instanța de judecată, atunci condiția privind constatarea faptului că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale este o condiție subiectivă, iar în lipsa unor criterii definitorii reglementate printr-o bază legală, aceasta urmează a fi apreciată de către instanța de judecată, în mod individual, reieșind din fapta infracțională imputată, personalitatea inculpatului și comportamentul acestuia.

În aceste condiții, constatarea faptului că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale urmează a fi interpretată în combinație cu celelalte condiții, urmând de a fi reținut că inculpații au conștientizat gradul prejudiciabil al acțiunii imputate prin faptul că și-au recunoscut vina, nu s-au eschivat cu rea-credință de la răspundere penală, s-au căit de cele comise, sunt studenți, au o vârstă tânără, nu au un comportament antisocial, fiind prezentată caracteristica pozitivă a inculpatului Calaicidi E. - 4. să se constate că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.

În același timp, nu au fost constate careva circumstanțe agravante care să influențeze la refuzul liberării de răspundere penală, potrivit art. 55 Cod penal, fiind prezente circumstanțe atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal și întrunirea condițiilor obligatorii pentru aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal.

Prin urmare, inculpații Vlasiuc V. și Calaicidi E. se liberează de răspundere penală, cu încetarea procesului penal în temeiul art. 332 alin. (1), 391 alin. (1) pct. 7) Cod procedură penală și aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, pentru fiecare, ce constituie 25.000 lei, în corespundere cu prevederile art. 55 alin. (2) Cod penal, în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurenta a invocat că instanța de apel a considerat ca fiind oportună aplicarea sancțiunii contravenționale, conform art. 55 Cod penal, sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii, însă, a omis că Legea nr. 207 din 29.07.2016, în vigoare din 07.11.2016, prin care la art. 55 alin. (2) Cod penal, textul *de până la 150 unități convenționale* se substituie cu textul *de până la 500 unități convenționale*, nu se extindea asupra inculpaților or, prin modificările operate ulterior prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, publicată în Monitorul Oficial din 20.10.2017, art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal prevedea sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale.

Instanța de apel a omis modificările operate prin Legea nr. 163 la art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal, precum și prevederile art. 10 alin. (1) Cod penal, potrivit cărora legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

Or, urma să se raporteze situația de fapt și de drept constatată la împrejurările cauzei, cu dezvăluirea concluziei de aplicare a institutului liberării de răspundere penală.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit face următoarele concluzii.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 13) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, dar fără a agrava situația condamnatului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a aplicat față de inculpați prevederile art. 55 Cod penal, art. 391 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală, conform cărora, persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune mai puțin gravă, poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale. În asemenea caz se adoptă o sentință de încetare a procesului penal.

Astfel, în aspectul vizat, recursul ordinar este neîntemeiat.

Totodată, potrivit art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa, ori în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi.

Astfel, la *data săvârșirii infracțiunii de către inculpați – 19.02.2017*, art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal prevedea sancțiunea amenzii în mărime de până la 500 unități convenționale.

Însă, prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, *în vigoare de la 20.12.2017*, a fost modificat art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal, cu următorul text: „Persoanelor liberate de răspundere penală în conformitate cu alin. (1) li se aplică următoarele sancțiuni contravenționale: a) amendă în mărime de până la **150** de unități convenționale”.

Prin urmare, legea penală nouă, în vigoare *la data adoptării deciziei atacate – 21.02.2018*, este mai favorabilă pentru inculpați, deoarece le ameliorează situația, urmând a le fi aplicată pedeapsa în baza art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 7500 lei.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

În temeiul împrejurărilor enunțate, dat fiind că instanța de apel a comis erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 13) Cod de procedură penală, se impune admiterea recursului, casarea parțială a deciziei contestate, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în aspectul enunțat supra.

În rest, decizia atacată urmează a fi menținută.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Djulieta Devder, casează în latura pedepsei decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2018, în privința inculpaților Vlasiuc Veaceslav XXXXXX și Calaicidi Eugeniu XXXXX, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre.

Lui Vlasiuc Veaceslav XXXXXX, a-i aplica pedeapsa în baza art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 7500 lei.

Lui Calaicidi Eugeniu XXX, a-i aplica pedeapsa în baza art. 55 alin. (2) lit. a) Cod penal sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 7500 lei.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 21 iunie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Dumitru Mardari

Maria Ghervas